

VIENLĪDZĪBAS PRINCIPA IEVĒROŠANA PUBLISKAJOS IEPIRKUMOS COMPLIANCE WITH THE PRINCIPLE OF EQUAL TREATMENT IN PUBLIC PROCUREMENTS

Samanta Jurāne Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, sj18023@edu.rta.lv, Rēzekne, Latvija
Zinātniskā vadītāja Mg.iur., Mg.soc.sc., Mg.sc.ing. **Ilga Krampuža**

Abstract. On 1 March 2007, the new Public Procurement Law entered into force, which aims to ensure free competition of economic operators, as well as equal and fair treatment thereof. However, the practice of Procurement Monitoring Bureau shows that one of the most common causes of complaints made to Procurement Monitoring Bureau is non-compliance with the principle of equal treatment by contracting authority both in the wording of tender regulations, namely, by inclusion of non-equal requirements in relation to different categories of tenderers, and in the assessment process of the tenders of the tenderers. This imposes unjustified restrictions on competition and serves as a basis for corruption.

Keywords: Public Procurements, principle of equal treatment, assessment of tenders, elaboration of regulations, Procurement Monitoring Bureau

Ievads

Līdz 2006. gada 1. maijam spēkā bija 2001. gada 20. jūlija likums „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” (*Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām, 2001*), kam par pamatu bija Eiropas Savienības direktīvas publisko iepirkumu jomā 92/50/EEK (*Par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu piešķiršanai, 1992*), 93/36/EEK (*Ar ko koordinē piegāžu valsts līgumu piešķiršanas procedūras, 1993*), 93/37/EEK (*Par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras, 1993*) un 97/52/EK (*Kas groza Direktīvu 92/50/EEK, Direktīvu 93/36/EEK un Direktīvu 93/37/EEK par to, kā koordinēt procedūras, ar ko piešķir attiecīgi pakalpojumu valsts līgumus, piegāžu valsts līgumus un būvniecības valsts līgumus, 1997*), kā arī direktīva 89/665/EEK (*Par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām, 1989*), kas regulē pārskatīšanas procedūras. 2004. gada 31. martā tika pieņemta jauna Eiropas Savienības direktīva 2004/18/EK, kas koordinē būvdarbu līgumu, piegāžu līgumu un pakalpojumu līgumu piešķiršanas procedūras (*Par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, 2004*). Tika noteikts, ka Eiropas Savienības dalībvalstīm ir pienākums ieviest nacionālajos normatīvajos aktos direktīvu 2004/18/EK līdz 2006. gada 31. janvārim, kā rezultātā, tika izstrādāts jauns likumprojekts publisko iepirkumu jomā. 2006. gada 1. maijā spēkā stājās Publisko iepirkumu likums (*Publisko iepirkumu likums, 2006*). Minētais apstākļi ievadīja jaunu posmu valsts iepirkumu procedūras jomā.

Savukārt 2017. gada 1. martā spēkā stājās jaunais Publisko iepirkumu likums, ar kuru tika pastiprināts regulējums, t.sk. arī vienlīdzīgas un taisnīgas attieksmes princips pret pretendentiem publisko iepirkumu jomā (*Publisko iepirkumu likums, 2016*). Saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 2. panta 2. punktu šī likuma mērķis ir nodrošināt piegādātāju brīvu konkurenci, kā arī vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 2.p. 2.punkts*). Taču kā rāda Iepirkumu uzraudzības biroja prakse pretendentu sūdzību izskatīšanas jomā, ne reti tiek izskatītas sūdzības par iepirkumu procedūrās pieļautajiem pārkāpumiem un viens no biežākajiem sūdzību iesniegšanas iemesliem Iepirkumu uzraudzības birojā ir tieši vienlīdzības principa neievērošana no pasūtītāju puses gan konkursu nolikumu redakcijās, proti, ietverot nevienlīdzīgas prasības attiecībā uz dažādām pretendentu kategorijām, gan pretendentu piedāvājumu vērtēšanas procesa ietvaros. Jāatzīmē, ka likumā nav sīkāk definēts vienlīdzīgas attieksmes jēdziens, kas bieži vien arī rada domstarpības pasūtītāju un pretendentu starpā. Ņemot vērā minēto, vienlīdzības principa ievērošanas problemātikas iepirkumu jomā pētīšana ir aktuāla tēma, kuras izpēte ļaus izdarīt secinājumus par būtiskām pasūtītāju apzinātām/ neapzinātām kļūdām iepirkumu nolikumu izstrādes procesā un piedāvājumu vērtēšanas procesā, kā arī sniegt juridiska rakstura secinājumus un priekšlikumus līdzīgu pārkāpumu novēršanai.

Pētījuma **mērķis** ir konstatēt praksē pastāvošās problēmas un izstrādāt priekšlikumus kompetento iestāžu un likumdevēja darbībām, lai novērstu vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem principa pārkāpumu risku publisko iepirkumu jomā.

Lai sasniegtu pētījuma mērķi, darba autore izvirza sekojošu **uzdevumu**: izpētīt un izanalizēt vienlīdzības principa ievērošanas problēmas iepirkuma nolikumu izstrādes procesā un pretendentu piedāvājumu vērtēšanas procesā.

Pētījuma **objekts** ir tiesiskās attiecības publisko iepirkumu jomā.

Pētījuma **priekšmets** ir vienlīdzības principa ievērošanas problēmas publisko iepirkumu jomā.

Lai sasniegtu darbā izvirzīto mērķi, darba izstrādāšanā tiek izmantotas vairākas pētījuma **metodes**: gramatiskā, semantiskā, analītiskā, sistēmiskā, salīdzinošā un teleoloģiskā pētīšanas metode, kā arī induktīvā un deduktīvā metode. Gramatiskā un semantiskā metode tiek izmantota, lai noskaidrotu vienlīdzības principa nozīmi un jēgu publiskajos iepirkumos. Analītiskā metode tiek izmantota, vērtējot normatīvos aktus un tiesu prakses materiālus, kas saistīti ar vienlīdzības principa ievērošanu publiskajos iepirkumos. Sistēmiskā metode tika izmantota, tulkojot normatīvajos aktos ietvertu normu tekstuālo jēgu un skatot to kopsakarā ar citās normās ietvertu. Salīdzinošā metode tiek pielietota, salīdzinot dažādu pasūtītāju izstrādātajos iepirkumu nolikumos, kas pieejami Elektronisko iepirkumu sistēmā, ietvertās prasības. Savukārt teleoloģiskā metode tika pielietota, lai noskaidrotu vienlīdzības principa nepieciešamību un mērķi publisko iepirkumu ietvaros. Induktīvā un deduktīvā metode tiek izmantota, veicot darbā pausto atziņu analīzi un sniedzot konkrētus secinājumus attiecībā uz normatīvā regulējuma pilnveidi.

Lai tiktu izpildīts izvirzītais uzdevums, darba tapšanas procesā autore izmanto juridisko literatūru, t.sk. zinātniskos rakstus, Iepirkumu uzraudzības biroja skaidrojumu un vadlīnijas, Iepirkumu uzraudzības biroja Iesniegumu izskatīšanas komisijas lēmumus un Elektronisko iepirkumu sistēmā pieejamos iepirkumu procedūras dokumentus, normatīvos aktus gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī, kā arī Latvijas Republikas un Eiropas Savienības tiesu judikatūru.

Vienlīdzības principa ievērošana iepirkuma nolikumu izstrādes procesā

Iepirkumu uzraudzības biroja prakse pretendentu sūdzību izskatīšanas jomā rāda, ka no pretendentu puses ne reti tiek saņemtas sūdzības par vienlīdzības principa neievērošanu no pasūtītāja puses, izstrādājot konkursu nolikumu redakcijas, proti, ietverot nevienlīdzīgas prasības attiecībā uz dažādām pretendentu kategorijām. Tas var būt saistīts ar vairākiem aspektiem, piemēram, pasūtītājs jau pirms nolikuma izstrādes zināmu iemeslu dēļ ir ieinteresēts noslēgt līgumu ar konkrētu piegādātāju un iepirkuma nolikuma izstrādes stadijā ietver prasības, kas izpildāmas konkrētam piegādātājam, vai pasūtītājs pretendentiem izvirzītās prasības nolikumā nav formulējis pietiekami skaidri un viennozīmīgi, un tādēļ rada atšķirīgu prasību interpretāciju pretendentu vidū.

Ne reti tiek dzirdēts par pašvaldību ieinteresētību sadarboties un noslēgt iepirkuma līgumus ar vietējiem uzņēmumiem, kas attiecīgi ir viens no nepamatotas konkurences ierobežojuma un vienlīdzīgas attieksmes principa pret pretendentiem pārkāpumu cēloņiem (*Butulis & Oja, 2019*). Iespējams, pasūtītāju favorītisms varētu būt saistīts ar to, ka pasūtītāji vēlas dot priekšroku savā reģionā strādājošiem uzņēmumiem, jo valsts budžeta iespējas ir ierobežotas un vietējām pašvaldībām šādā veidā tiktu sniegtas iespējas iekasēt savos budžetos nodokļus no vietējo uzņēmumu darbinieku ienākumiem (palielinātos ienākumi pašvaldību budžetā, tiktu rastas iespējas palielināt sociālās garantijas, sakārtotos infrastruktūra, kultūras dzīve u.tml.). Piemēram, Iepirkumu uzraudzības biroja Iesniegumu izskatīšanas komisija 2021. gada 16. decembrī pieņēma lēmumu Nr.4-1.2/21-259, ar kuru Saldus novada pašvaldības izsludinātā nolikuma tehniskajā specifikācijā ietvertā prasība par to, ka mazumtirdzniecības atrašanās vietai jābūt ne tālāk kā 5 km no Saldus novada pašvaldības administratīvā centra, tika atzīta par konkurenci ierobežojošu (*Iepirkumu uzraudzības biroja Iesniegumu izskatīšanas komisijas lēmums, 2021, Nr. 4-1.2/21-259*). Publisko iepirkumu likumā ir noteikts, ka tehniskās specifikācijas nodrošina vienādas iespējas visiem pretendentiem un nerada nepamatotus ierobežojumus konkurencei iepirkumā (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 20.p. 1.daļa*). Iesniegumu izskatīšanas komisija ir atsaukusies arī uz Senāta spriedumu, kurā noteikts, ka pasūtītājam ir tiesības noteikt tādas kritērijus, kas vislabāk ļauj novērtēt piedāvājuma efektivitāti attiecībā pret nepieciešamo preci vai pakalpojumu un vienlaikus maksimāli novērst nekvalitatīva izpildījuma risku. Taču pasūtītājam ir pieļaujams izvirzīt tikai tādas prasības, kas objektīvi vērstas uz iepirkuma mērķu sasniegšanu, proti, kvalitatīva izpildījuma saņemšanu. Savukārt tādas prasības, kas ir vērstas uz konkrētu pretendentu interešu nodrošināšanu, radot tiem nepamatotas priekšrocības iepirkumā iepretim citiem konkurentiem, vai konkurences ierobežošanu pašu par sevi, nav pieļaujamas (*Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedums, 2021, Nr. SKA-322/2021, 7.punkts*). Attiecīgi lēmumā tika atzīts, ka, lai arī apstrīdētā prasība vienlīdz attiecas uz visiem pretendentiem, tomēr tā rada būtiskas priekšrocības (iespēju izpildīt konkrēto tehniskās specifikācijas prasību) tiem pretendentiem, kuru mazumtirdzniecības vietas jau šobrīd atrodas 5 km attālumā no Saldus pilsētas administratīvā centra. Par cik šādai prasībai nav konstatējams objektīvs pamatojums, tad secināms, ka apstrīdētā prasība ir radījusi nepamatotu vienlīdzīgas attieksmes principa pret pretendentiem pārkāpumu. Darba autore secina, ka jebkuras prasības konkursa nolikumā un tehniskajā specifikācijā zināmā mērā ierobežo kāda potenciālā piegādātāja iespējas piedalīties iepirkuma procedūrā, tādējādi prioritārais jautājums ir prasību pamatotība, nevis kāda piegādātāja iespējas minētās prasības izpildīt.

Viena no kļūdām, izstrādājot konkursa nolikumu, ir tāda, ka pasūtītājs ne vienmēr prasības pretendentiem

ir noformulējis skaidri un nepārprotami, proti, tā, lai visi pretendenti šīs prasības interpretētu vienādi. Praksē nākas saskarties ar situācijām, kad pretendents nepareizi iztulko pasūtītāja izvirzītās kvalifikācijas prasības, vai arī pasūtītājs pats, nepievēršot pietiekamu rūpību, prasības nav noformulējis korekti, kas apzināti vai arī neapzināti var novest pie vienlīdzības principa pārkāpuma. Piemēram, pasūtītājs nolikumā par kancelejas preču piegādi ir noteicis pieredzes prasību – izpildīti vismaz 2 (divi) līgumi, kuru ietvaros tika veikta kancelejas preču piegāde. Pretendenti šādos gadījumos ne reti pieredzi apliecina ar līgumiem, kuru ietvaros pretendents ir veicis kancelejas preču piegādi, taču līgums vēl joprojām ir spēkā esošs, respektīvi, tas nav izpildīts, kā to paredz nolikuma prasība. Līdz ar to rodas situācija, kad pretendents būtībā atbilst pasūtītāja izvirzītās prasības mērķim, taču formālu iemeslu dēļ – tāpēc, ka līgums ir spēkā esošs – tas jāatzīst par neatbilstošu nolikuma prasībām (*Rēzeknes valstspilsētas dome, 2021*). Darba autore secina, ka pasūtītājs, izvirzot šādu pieredzes prasību, ir radījis diskriminējošu attieksmi pret pretendentiem. Būtībā pasūtītāja mērķis ir pārliecināties, ka pretendents ir pieredzējis kancelejas preču piegādi, nevis tas, vai konkrētais līgums ir līdz galam izpildīts (tā termiņš var būt gads un pat vairāk). Kā alternatīvs piemērs minētajai pieredzes prasībai, kurš sekmētu vienlīdzīgas attieksmes principu pret pretendentiem, varētu būt sekojošs – „Izpildīti vismaz 2 (divi) līgumi, kuru ietvaros tika veikta kancelejas preču piegāde, vai veiktas vismaz 2 (divas) kancelejas preču piegādes.” Līdz ar to autore secina, ka pasūtītājam ir precīzi un detalizēti jāpievērš uzmanība nolikumā izvirzīto prasību formulējumam, lai, gramatiski tulkojot norādīto prasību, netiktu radīts vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums.

Līguma slēgšanas tiesības jāpiešķir, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, kas nodrošina atbilstību vienlīdzības principam. Līgumslēdzējas iestādes publisku līgumu slēgšanas tiesības balsta uz saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu. Līgumslēdzējām iestādēm saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu nosaka pēc cenas vai izmaksām, izmantojot rentabilitātes pieeju, un tajā var būt ietverta labākā cena un kvalitātes attiecība, ko vērtē pēc vairākiem kritērijiem, tostarp pēc kvalitātes, vides un/ vai sociālajiem aspektiem, kas saistīti ar attiecīgā publiskā līguma priekšmetu (*Par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, 2014, 67.p.*). Eiropas Komisijas un Eiropas Padomes ieskatā minētie 2 (divi) piedāvājumu vērtēšanas veidi ir saistīti ar vienlīdzības principa ievērošanu publisko iepirkumu ietvaros, un tie attiecīgi ar pārformulēšanas metodi ir ietverti Publisko iepirkumu likumā (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 51.p. 2.daļa*). Savukārt darba autore apšaubā vislētākā piedāvājuma kā vērtēšanas kritērija lietderību publisko iepirkuma jomā. Autors uzskata pamatojas uz to, ka bieži vien pretendenti savos finanšu piedāvājumos norāda nepamatoti lētu cenu, kas noved pie nepienācīgas līguma izpildes un līgumcenas paaugstināšanas. Savukārt pasūtītājs, lai nodrošinātu iepirkuma līguma izpildi, ir spiests pakļauties pretendenta prasībām paaugstināt līgumcenu (kā pamatu tam pretendents norāda visdažādākos faktoros, piemēram, inflācija, degvielu cenu celšanās, piegādātāju cenu celšanās utt.). Pēc līguma pilnīgas izpildes tiek konstatēts, ka pretendents izmaksātā summa nemaz nav vislētākais piedāvājums, salīdzinot ar citu konkursā piedalījušos pretendentu piedāvājumiem. Ņemot vērā minēto, pretendents, kura cena vispār zināmi ir nepamatoti lēta, bet ar kuru noslēgts iepirkuma līgums, tiek nostādīts labvēlīgākos apstākļos par citiem pretendentiem, un tas izmanto šos apstākļus, lai manipulētu ar pasūtītāju. Tādos gadījumos jau nebūt nevar secināt, ka vislētākā piedāvājuma izvēle jebkāda veidā sekmētu vienlīdzības principa ievērošanu publisko iepirkumu ietvaros. Savukārt saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērija ietvaros pasūtītājs ir tiesīgs ietvert vairāku kritēriju īpatsvarus (piemēram, piedāvātā cena – 80%, tehniskais piedāvājums – 10%, garantijas termiņš – 10% utt.), tādējādi veicinot pretendentu konkurenci dažādu vērtēšanas kritēriju ietvaros. Turklāt ne vienmēr vislētākais piedāvājums sniegs pasūtītājam gaidīto rezultātu un kvalitatīvu līguma izpildi. Ņemot vērā minēto, darba autore uzskata, ka pasūtītājam, izstrādājot atklātu konkursu nolikumu, kā vienīgais piedāvājumu vērtēšanas kritērijs ir jānosaka saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums, kurš tiek noteikts, ņemot vērā cenu/ izmaksas un ar iepirkuma līguma priekšmetu saistītus kvalitātes kritērijus.

Pasūtītājs iepirkuma procedūras dokumentos norāda izšķirošo piedāvājuma izvēles kritēriju, atbilstoši kuram izvēlēsies piedāvājumu. Pašreiz Publisko iepirkumu likums paredz, ka pasūtītājs, gadījumā, ja pretendentiem ir vienādas piedāvātās līgumcenas, priekšroku ir tiesīgs dot piegādātājam, kas ir nacionāla līmeņa darba devēju organizācijas biedrs un ir noslēdzis koplīgumu ar arodbiedrību, kas ir nacionāla līmeņa arodbiedrības biedre (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 51.p. 7.daļa*). Par darba devēju organizācijas biedru var būt fiziskā vai juridiskā persona, kas uz darba līguma pamata nodarbina vismaz vienu darbinieku (*Darba devēju organizāciju un to apvienību likums, 1999*). Kaut arī minētais kritērijs nav pretrunā ar Publisko iepirkumu likuma 51. panta septītās daļas regulējumu, Eiropas Komisijas auditori iepirkumu audita ietvaros ir norādījuši, ka šāds izšķirošais piedāvājuma izvēles kritērijs ir diskriminējošs, proti, šis noteikums ir traktējams kā vienlīdzības principa pārkāpums. Tā vietā ieteicams, lai izšķirošais piedāvājuma izvēles kritērijs būtu saistīts ar konkrētā līguma priekšmetu (*Iepirkumu uzraudzības birojs, 2022*). Tāpat iepirkuma nolikumos vērojams iekļauts sekojošs nosacījums, proti, gadījumā, ja pretendenti, kuriem būtu piešķiramas līguma slēgšanas tiesības, piedāvātās līgumcenas būs vienādas, līguma slēgšanas tiesības tiks piešķirtas atklātas izlozes kārtībā. Arī šis nosacījums nav pretrunā ar Publisko iepirkumu likumu, tomēr tas uzskatāms par diskriminējošu, jo

šajā gadījumā priekšroka tiek dota nevis tam pretendētājam, kurš atbilst, piemēram, augstākiem kvalitātes kritērijiem, bet gan pretendētājam, kurš tiek izvēlēts pēc nejaušības principa. Līdz ar to autore uzskata, ka minētajā tiesību normā ir jāveic grozījumi, nosakot, ka gadījumā, ja pretendētājam, kuriem būtu piešķiramas līguma slēgšanas tiesības, piedāvātās līgumcenas būs vienādas, izšķirošais piedāvājuma izvēles kritērijs būs saistīts ar konkrētā līguma priekšmetu. Par piemēru darba autore aplūko Rēzeknes valstspilsētas domes rīkotā iepirkuma ar identifikācijas numuru RPD 2021/137 ESF „Veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumu organizēšana Rēzeknes valstspilsētā (ESF projekta Nr. 9.2.4.2/16/I/064 ietvaros)” nolikumu, kura ietvaros kā atsevišķa iepirkuma daļa tiek paredzēta „Veselības veicināšanas nedēļas”, un attiecīgi šīs daļas ietvaros kā viena no kvalifikācijas prasībām tiek izvirzīta sekojošu speciālistu piesaiste – psihologs, sporta pedagogs un pirmsskolas skolotājs (*Rēzeknes valstspilsētas dome, 2021*). Savukārt kā piedāvājumu izvērtēšanas izšķirošais kritērijs tiek noteikts atklāta izlozes kārtība, kas pats pēc savas būtības ir diskriminējošs. Tā vietā pasūtītājam kā izšķirošo piedāvājumu izvērtēšanas kritēriju darba autore piedāvā noteikt tādu kritēriju, kas būtu saistīts ar konkrētā līguma priekšmetu, piemēram, priekšroka dodama tam pretendētājam, kuru piesaistītie speciālisti būs ar augstāku kvalifikāciju (piemēram, ar maģistra grādu un vēl papildus apgūtām neformālās izglītības programmām, kursiem u.tml.). Šādā gadījumā tiktu ievērots vienlīdzīgas attieksmes princips, jo gan pretendētājam starpā būtu taisnīgi noregulēts jautājums un radīta vienota izpratne par to, kuram tiks dota priekšroka vienādu piedāvāto līgumcenu gadījumā, tādā veidā pat motivējot pretendētājus iesniegt pēc iespējas kvalitatīvāku piedāvājumu, gan arī pasūtītājs saņemtu saimnieciski izdevīgāku piedāvājumu un pēc iespējas kvalitatīvāku līguma izpildi.

Vienlīdzības principa ievērošana pretendētāju piedāvājumu vērtēšanas procesā

Piedāvājumu vērtēšanas procesā ir novērojama pasūtītāju atšķirīga attieksme pret piegādātājiem, kas attiecīgi nepamatoti ierobežo konkurenci un var būt pamats koruptīvām darbībām. Neatkarīgi no tā, vai pasūtītāja atšķirīga attieksme pret pretendētājiem ir apzināta vai neapzināta, tā aizskar pretendētāju brīvās konkurences tiesības un tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi, ko aizsargā ne tikai Publisko iepirkumu likums (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 2.p. 2.punkts*), bet arī Latvijas Republikas Satversme (*Latvijas Republikas Satversme, 1922, 91.p.*).

Ja pasūtītājs konstatē, ka pretendētājs pieteikumā vai piedāvājumā ir iesniedzis neskaidru vai nepilnīgu informāciju, tad pasūtītājs pieprasa, lai pretendētājs izskaidro vai papildina minēto informāciju vai dokumentu vai iesniedz trūkstošo dokumentu, nodrošinot vienlīdzīgu attieksmi pret visiem pretendētājiem (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 41.p. 6.daļa*). Tātad pretendētāju piedāvājumu vērtēšanas procesā pasūtītājam ir tiesības nosūtīt pretendētājam informācijas pieprasījumu par tā piedāvājumā iesniegtu neskaidru vai nepilnīgu informāciju. Taču piedāvājumu vērtēšanas procesā pasūtītājam jāņem vērā svarīgs priekšnoteikums, proti, ka pretendētājs pēc piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām nav tiesīgs savu sākotnēji iesniegtu piedāvājumu grozīt vai papildināt. Piemēram, piedāvājuma neatļauta papildināšana var izpausties tā, ka pretendētājam nav prasīto pieredzes objektu, bet pēc pieteikuma iesniegšanas termiņa beigām tas papildina informāciju par savu kvalifikāciju ar trešās personas izpildītiem līgumiem un šīs personas apliecinājumu par savu resursu nodošanu šī komersanta rīcībā. Tāpat piedāvājuma neatļauta papildināšana var izpausties tā, ka pretendētājs piedāvājumus ir iesniedzis Elektronisko iepirkumu sistēmā, iepirkums dalīts daļās, un vienā no daļām pretendētājs pievienojis uz šo daļu attiecināmu finanšu piedāvājumu, taču kļūdas pēc pievienojis nepareizu tehnisko piedāvājumu un vēlas iesniegt iztrūkstošo piedāvājuma daļu (*Gaile, 2019*).

Iepirkumu uzraudzības biroja saņemtās sūdzības liecina par to, ka praksē pretendētājiem bieži vien trūkst izpratnes par to, kādos gadījumos uzskatāms, ka pretendētājs savu piedāvājumu ir grozījis un kādos gadījumos – pretendētājs ir tikai sniedzis papildus informāciju par tā sākotnēji iesniegtā piedāvājumā neskaidru vai nepilnīgu informāciju saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 41. panta sesto daļu. Piemēram, Iepirkumu uzraudzības biroja tika saņemta sūdzība no pretendenta par to, ka viņš ir ticis noraidīts iepirkuma procedūras ietvaros, jo, sniedzot papildus informāciju, ir iesniedzis vēl vienu pieredzi apliecinājošo līgumu, kurš sākotnējā pretendenta piedāvājumā netika norādīts. Noraidīšanas pamatojums ir bijusi pretendenta kvalifikācijas neatbilstība iepirkuma nolikuma prasībām. Tomēr pretendētājs ir norādījis, ka pasūtītājs viņu ir nepamatoti noraidījis, jo pretendētājam pieredze, kas tika prasīta nolikumā, jau ir pastāvējusi pirms pieteikuma iesniegšanas termiņa beigām, un nav nozīmes tam, kurš no pieredzi apliecinājošajiem līgumiem to pierāda. Iepirkumu uzraudzības biroja Iesniegumu izskatīšanas komisija nepiekrīt Iesniedzēja viedoklim un norāda, ka no Publisko iepirkumu likuma 41. panta sestās daļas izriet, ka tiesības skaidrot un papildināt piedāvājumu attiecas uz tajā ietvertu neskaidru un nepilnīgu informāciju, nevis uz jaunas, piedāvājumā neietvertas informācijas norādīšanu. Attiecīgi nav pieļaujams, ka, sniedzot papildus informāciju, tiktu pieņemta un vērtēta sākotnēji piedāvājumā neiesniegta informācija (*Iepirkumu uzraudzības biroja Iesniegumu izskatīšanas komisijas lēmums, 2019, Nr.4-1.2/19-81*). Līdzīgi arī Latvijas Republikas Augstākās Tiesas Senāts skaidro, ka Publisko iepirkumu likuma 41. panta sestā daļa paredz pretendenta tiesības izskaidrot un papildināt pieteikumā jau norādīto

informāciju, nevis iesniegt jaunu, pieteikumā sākotnēji nenorādītu informāciju. Līdz ar to lietā nav nozīmes apstāklim, ka pasūtītāja prasītā pieredze pretendētājam pastāvēja jau pirms pieteikuma iesniegšanas termiņa beigām un tā ir objektīvi pārbaudāma. Tieši pretendētājam jau sākotnēji jāizrāda pietiekama rūpība un piedāvājums jā sagatavo atbilstoši nolikuma prasībām. Pretendētājam nevar pašauties, ka informācijas precizēšanas aizsegā tas varēs grozīt piedāvājumā norādīto informāciju pēc būtības (*Latvijas Republikas Augstākās Tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedums, 2021, Nr.A420293918, SKA-176/2021*). Uz izskatāmo lietu ir attiecināmas Eiropas Savienības Tiesas atziņas, ka vienlīdzīgas attieksmes un diskriminācijas aizlieguma princips, kā arī pienākums nodrošināt pārskatāmību nepieļauj nekādas sarunas starp līgumslēdzēju iestādi un kādu no pretendentiem piedāvājumu vērtēšanas laikā, kas nozīmē, ka principā piedāvājums pēc tā iesniegšanas vairs nevar tikt grozīts ne pēc līgumslēdzēja iestādes, ne pēc pretendenta ierosmes (*Eiropas Savienības Tiesas spriedums, 2016, Nr.C324/14, EU:C:2016:214, 62.p.*). Taču ar piedāvājumu saistītie dati vietām var tikt laboti vai papildināti, citastarp tāpēc, ka tie vienkārši acīmredzami ir jāprecizē vai lai novērstu acīmredzamas pārrakstīšanās kļūdas. Šim nolūkam līgumslēdzējai iestādei ir jānodrošina, lai piedāvājuma precizēšanas lūgums neizraisītu situāciju, ka attiecīgais pretendents faktiski iesniedz jaunu piedāvājumu (*Eiropas Savienības Tiesas spriedums, 2016, Nr.C324/14, EU:C:2016:214, 63. un 64. p.*). Tāpat neprecīzas informācijas precizēšana nepieciešamības gadījumā ir akceptējama, ja tā nenoved pie piedāvājuma grozīšanas (*Latvijas Republikas Augstākās Tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedums, 2018, Nr.SKA-1006/2018 10.p.*). Kā norādījusi Eiropas Savienības tiesa, ir nepieciešams, lai uz pretendentu piedāvājumiem tiktu piemēroti vienādi nosacījumi, pretendentiem būtu vienādas iespējas izteikt savus piedāvājumus un lai pretendenti būtu vienlīdzīgā situācijā brīdī, kad tie gatavo savus piedāvājumus (*Eiropas Savienības tiesas spriedums, 2017, Nr.C-298/15*). Līdz ar to darba autore secina, ka pretendētājam nav tiesību grozīt savu piedāvājumu pēc pieteikuma iesniegšanas termiņa beigām, taču likumā šis pretendenta noraidīšanas priekšnoteikums nav paredzēts, šī atziņa ir balstīta vienīgi uz judikatūru. Iepirkumu nolikumos mēdz būt iestrādāti noteikumi, ka pretendents tiks noraidīts, ja tas pēc pieteikuma iesniegšanas termiņa beigām grozīs savu piedāvājumu, lai arī likums šādu noteikumu neparedz (*Rēzeknes valstspilsētas dome, 2022; Rīgas Tehniskā Universitāte, 2022*). Tomēr ne visos nolikumos šāds pretendenta noraidīšanas gadījums tiek iekļauts (*SIA „Rēzeknes Slimnīca”, 2022*). Līdz ar to arī nav iespējas izkontrolēt pasūtītāja turpmāko rīcību pretendenta piedāvājumu vērtēšanas procesā – vai pasūtītājs ievēro tiesu praksi un nepārkāpj vienlīdzīgas attieksmes principu pret pretendentiem, vai gluži pretēji – pasūtītājs pretendenta iesniegto papildus informāciju, kas sākotnēji nav bijusi iekļauta piedāvājumā, neuzskata par piedāvājuma grozījumiem. Būtībā, ja pasūtītājs nav ietvēris nolikumā, kā vienu no pretendenta noraidīšanas gadījumiem, tā piedāvājuma grozījumus, tad pasūtītājam formāli nav juridiska pamatojuma, lai pretendentu noraidītu, jo arī likums to neparedz. Līdz ar to pastāv risks, ka pasūtītājs var pat neapzināti pārkāpt vienlīdzīgas attieksmes principu pret pretendentiem gadījumā, ja pasūtītājs piedāvājumu vērtēšanas procesā nenoraida pretendentu, kurš grozījis savu sākotnējo piedāvājumu. Līdz ar to ar mērķi mazināt vienlīdzīgas attieksmes pārkāpumu risku autore piedāvā Publisko iepirkumu likumā iekļaut normu, kurā būtu noteikts pasūtītāja pienākums noraidīt pretendentu, ja tas groza savu sākotnējo piedāvājumu pēc piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām.

Iepirkumu uzraudzības birojs strādā pie Publisko iepirkumu likuma normu tulkošanas un skaidrošanas gan pasūtītājiem, gan pretendentiem. Iepirkumu uzraudzības biroja izdotie skaidrojumi un ieteikumi ir saistoši un piemērojami visā iepirkuma procedūras norises laikā, jo tikai tādā veidā iespējams radīt vienotu pieeju un praksi Publisko iepirkumu likuma normu piemērošanā. Pārbaudot pretendenta Elektronisko iepirkumu sistēmu uz nodokļu parādiem, sistēmā tika uzrādīts, ka pretendētājam piedāvājumu iesniegšanas termiņa pēdējā dienā un dienā, kad pieņemts lēmums par iespējamu iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, Latvijā ir nodokļu parādi, kas kopsummā pārsniedz 150 euro (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 9.p. 8.daļas 2.punkts; 42.p. 1.daļas 2.punkts*). Publisko iepirkumu likums nosaka, ka pretendents, lai apliecinātu, ka tam nebija nodokļu parādu, kas kopsummā Latvijā pārsniedz 150 euro, likumā noteiktajā termiņā iesniedz Valsts ieņēmumu dienesta vai pašvaldības kompetentās institūcijas izdota lēmuma kopiju par nodokļu samaksas termiņa pagarināšanu vai atlikšanu vai citus objektīvus pierādījumus par nodokļu parādu neesību (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 42.p. 6.daļas 3.punkts*). Iepirkumu uzraudzības birojs attiecībā uz minēto normu ir sniedzis skaidrojumu, kurā noteikts, ka Valsts ieņēmumu dienesta lēmums „Par samaksas termiņa pagarinājuma piešķiršanu” un lēmums „Par samaksas termiņa pagarināšanu” nav uzskatāms par nodokļu parādu Publisko iepirkumu likuma izpratnē, savukārt lēmums „Par nokavēto nodokļu maksājumu labprātīgu izpildi” – ir uzskatāms par nodokļu parādu (*Iepirkumu uzraudzības birojs, 2021*). Ņemot vērā, ka pretendents iesniedza tieši pēdējo no minētajiem lēmumu veidiem, tad, pamatojoties uz Publisko iepirkumu likuma 9. panta astotās daļas 2. punktu un Iepirkumu uzraudzības biroja izdoto skaidrojumu attiecībā uz šo normu, Iepirkumu komisija pieņēma lēmumu par pretendenta izslēgšanu no iepirkuma procedūras. Taču pretendents, norādot, ka Iepirkuma uzraudzības biroja kā trešās personas skaidrojumi pasūtītājam nevar būt saistoši, pārsūdzēja Iepirkumu komisijas pieņemto lēmumu Administratīvajā rajona tiesā (*Rēzeknes valstspilsētas dome, 2021-2022*). Šādas situācijas tikai liecina par to, ka ne

visi Iepirkumu uzraudzības biroja sniegto tiesību normu interpretāciju ievēro, attiecīgi pastāv risks, ka arī pasūtītāji piedāvājumu vērtēšanas procesā piemēro Publisko iepirkumu likuma normu dažādu interpretāciju, tādā veidā radot vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu. Piemēram, ārkārtīgi pretdabiska būtu situācija, ja Augstākā tiesa neņemtu vērā savas norādes, kuras izteiktas dažādos tiesu prakses apkopojumos un katru reizi izskatītu lietu citādi. Visu valsts iestāžu līdzīga rīcība novestu pie haosa valstī. Līdz ar to darba autores ieskatā būtu lietderīgi izvērtēt iespēju ietvert normatīvajos aktos nosacījumu, ka Iepirkumu uzraudzības biroja normatīvo aktu interpretācija un to skaidrojumi ir saistoši šīs iestādes darbiniekiem, pretendentiem, pasūtītājiem utt. Faktiskās situācijas izmaiņu gadījumā kompetentā iestāde būtu tiesīga veikt grozījumus savos skaidrojumos un normatīvo aktu interpretācijā. Iepriekš minētās izmaiņas normatīvajā regulējumā ne tikai stabilizētu situāciju Iepirkumu uzraudzības biroja un citu valsts iestāžu praksē, bet arī ļautu izvairīties no nevienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem piedāvājumu vērtēšanas procesā dažādu pasūtītāju vidū, kā arī no korupcijas riska valsts amatpersonu vidū, proti, pieņemt tādu lēmumu, kāds konkrētai komisijai vai amatpersonai ir izdevīgs.

Secinājumi un priekšlikumi

1. Pasūtītājam, izstrādājot iepirkuma nolikuma un tehniskās specifikācijas prasības, jāievēro vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem princips. Tas nozīmē, ka pasūtītājs ar izvirzītajām prasībām nevienam pretendentam nav tiesīgs radīt labvēlīgākus apstākļus dalībai iepirkuma procedūrā. Jebkuras prasības konkursa nolikumā un tehniskajā specifikācijā zināmā mērā ierobežo kāda potenciālā piegādātāja iespējas piedalīties iepirkuma procedūrā, tādējādi pasūtītājam katra tā izvirzītā prasība pirms konkursa izsludināšanas jāspēj objektīvi pamatot. Līdz ar to darba autore piedāvā Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumu Nr. 107 "Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība" 2.14. punktu izteikt sekojošā redakcijā: „2.14. Pamatotas un objektīvas prasības attiecībā uz pretendenta iespējām veikt profesionālo darbību, pretendenta saimniecisko un finansiālo stāvokli un tehniskajām un profesionālajām spējām, kā arī iesniedzamo informāciju, kas nepieciešama, lai pretendentu novērtētu saskaņā ar minētajām prasībām, un nodrošinot, ka minētās prasības nerada nepamatotus konkurences ierobežojumus”. Darba autore arī piedāvā minēto noteikumu 2.19. punktu izteikt sekojošā redakcijā: „2.19. Konkurenci neierobežojošus un objektīvi salīdzināmus vai izvērtējamus piedāvājuma izvērtēšanas kritērijus.”
2. Gadījumos, kad konkursa nolikumā par galveno piedāvājumu vērtēšanas kritēriju ir noteikta vislētākā cena, pretendenti ne reti finanšu piedāvājumos norāda nepamatoti lētu cenu. Tas var novest pie nepienācīgas līguma izpildes un līgumcenas paaugstināšanas. Pasūtītājs, lai nodrošinātu iepirkuma līguma izpildi, ir spiests pakļauties pretendenta prasībām paaugstināt līgumcenu, kā rezultātā pretendentam izmaksātā summa nemaz nav „vislētākais piedāvājums”, salīdzinoši ar citu konkursā piedalījušos pretendentu piedāvājumiem. Līdz ar to darba autore secina, ka vislētākā piedāvājuma izvēle apdraud vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem principa ievērošanu, jo pretendents, kura cena vispārzināmi ir nepamatoti lēta, bet ar kuru noslēgts iepirkuma līgums, tiek nostādīts labvēlīgākos apstākļos par citiem pretendentiem. Darba autore piedāvā Publisko iepirkumu likuma 51. panta ceturto daļu izteikt sekojošā redakcijā: „Pasūtītājs piedāvājumu salīdzināšanai un izvērtēšanai ir tiesīgs izmantot tikai cenu, ja iepirkums tiek veikts šā likuma 9. vai 10. pantā noteiktajā kārtībā vai ja sagatavotā tehniskā specifikācija ir detalizēta un citiem kritērijiem nav būtiskas nozīmes piedāvājuma izvēlē, izņemot šā likuma 8.panta pirmās daļas 1. punktā noteikto gadījumu.”
3. Pasūtītājs iepirkuma procedūras dokumentos norāda izšķirošo piedāvājuma izvēles kritēriju, atbilstoši kuram izvēlēsies piedāvājumu. Pašreiz Publisko iepirkumu likums paredz, ka pasūtītājs vienādu līgumcenu gadījumā priekšroku ir tiesīgs dot piegādātājam, kas ir nacionāla līmeņa darba devēju organizācijas biedrs un ir noslēdzis koplīgumu ar arodbiedrību, kas ir nacionāla līmeņa arodbiedrības biedre. Tomēr šāds likuma regulējums uzskatāms par diskriminējošu, jo tādā veidā pretendentam, kurš atbilst sociālās aizsardzības prasībām, tiek nepamatoti izrādīta lielāka labvēlība. Līdz ar to ar mērķi novērst diskriminējošu attieksmi pret pretendentu un ar mērķi pasūtītājam gūt saimnieciski izdevīgāku piedāvājumu un pēc iespējas kvalitatīvāku līguma izpildi, darba autore piedāvā Publisko iepirkumu likuma 51. panta septīto daļu izteikt sekojošā redakcijā: „Pasūtītājs iepirkuma procedūras dokumentos norāda izšķirošo piedāvājuma izvēles kritēriju, atbilstoši kuram izvēlēsies piedāvājumu, ja pirms tam, kad pieņems lēmumu par iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, konstatēs, ka vismaz divu piedāvājumu novērtējums ir vienāds. Pasūtītājs par izšķirošo piedāvājuma izvēles kritēriju nosaka tādu kritēriju, kurš ir saistīts ar konkrētā līguma priekšmetu.”
4. No tiesu un Iepirkumu uzraudzības biroja prakses izriet, ka pretendentam nav tiesību grozīt savu piedāvājumu pēc pieteikumu iesniegšanas termiņa beigām, taču likums šādu prasību neparedz. Attiecīgi, ja pasūtītājs nav ietvēris nolikumā kā vienu no pretendenta noraidīšanas gadījumiem pretendenta piedāvājuma grozījumus, tad

pasūtītājam formāli nav juridiska pamatojuma, lai pretendentu noraidītu. Nav arī izstrādāts kontroles mehānisms, lai pārliecinātos par to, vai visi pasūtītāji ņem vērā tiesu praksē noteikto. Līdz ar to ar mērķi mazināt vienlīdzīgas attieksmes pārkāpumu risku darba autore piedāvā Publisko iepirkumu likumā iekļaut 41. panta septīto prim daļu un izteikt to sekojošā redakcijā: „Pasūtītājs noraida pretendenta piedāvājumu, ja pasūtītājs saskaņā ar šā panta sesto daļu ir pieprasījis izskaidrot vai papildināt pieteikumā vai piedāvājumā ietvertu vai kandidāta vai pretendenta iesniegto informāciju, bet kandidāts vai pretendents tā rezultātā ir izdarījis sākotnējā piedāvājuma grozījumus.”

5. Iepirkumu uzraudzības biroja izdotās vadlīnijas un skaidrojumi par Publisko iepirkumu likuma normu piemērošanu ir saistoši kā pasūtītājiem, tā pretendentiem visā iepirkuma procedūras laikā. Nav pieļaujamas situācijas, kad pasūtītāji piedāvājumu vērtēšanas procesā dažādi interpretē Publisko iepirkumu likuma normas. Tādēļ ar mērķi veidot vienlīdzīgu pieeju no pasūtītāju puses pretendentu vērtēšanas procesā darba autore piedāvā Publisko iepirkumu likuma 66. panta pirmās daļas 3. punktu izteikt sekojošā redakcijā: „3) sniegt metodisku palīdzību un konsultācijas un rīkot mācības pasūtītājiem, preču pārdevējiem, iznomātājiem, būvdarbu veicējiem un pakalpojumu sniedzējiem par publiskos iepirkumus regulējošu normatīvo aktu piemērošanu, kas ir saistoši visiem publiskos iepirkumus regulējošu normatīvo aktu piemērotājiem.”

Izmantotie avoti un literatūra

1. *Ar ko koordinē piegāžu valsts līgumu piešķiršanas procedūras.* (114.06.993). Padomes Direktīva 93/36/EEK, spēkā līdz 30.01.2006. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A31993L0036>
2. *Darba devēju organizāciju un to apvienību likums.* (29.04.1999). Latvijas Republikas likums. <https://likumi.lv/ta/id/24467-darba-deveju-organizaciju-un-to-apvienibu-likums>
3. *Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība* (2017.28.febr.). Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr.107. <https://likumi.lv/ta/id/289086-iepirkuma-proceduru-un-metu-konkursu-norises-kartiba>
4. *Kas groza Direktīvu 92/50/EEK, Direktīvu 93/36/EEK un Direktīvu 93/37/EEK par to, kā koordinēt procedūras, ar ko piešķir attiecīgi pakalpojumu valsts līgumus, piegāžu valsts līgumus un būvniecības valsts līgumus.* (13.10.1997). Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 97/52/EK, spēkā līdz 30.01.2006. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A31997L0052&qid=1650528089096>
5. *Latvijas Republikas Satversme.* (15.02.1922). Latvijas Republikas likums. <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>
6. *Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām.* (05.07.2001). Latvijas Republikas likums, spēkā līdz 01.05.2006. <https://likumi.lv/ta/id/26309-par-iepirkumu-valsts-vai-pasvaldibu-vajadzibam>
7. *Par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu piešķiršanai.* (18.06.1992). Padomes Direktīva 92/50/EEK, spēkā līdz 30.01.2006. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/1992/50/oj/?locale=LV>
8. *Par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK.* (26.02.2014). Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A32014L0024>
9. *Par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām.* (21.12.1989). Padomes direktīva 89/665/EEK. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A01989L0665-20140417>
10. *Par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras.* (14.06.1993). Padomes Direktīva 93/37/EE, spēkā līdz 30.01.2006. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/1993/37/oj/?locale=LV>
11. *Par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru.* (31.03.2004). Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/18/EK, spēkā līdz 18.04.2016. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2004/18/oj/?locale=LV>
12. *Publisko iepirkumu likums.* (06.04.2006). Latvijas Republikas likums, spēkā līdz 01.03.2017. <https://likumi.lv/ta/id/133536-publisko-iepirkumu-likums>
13. *Publisko iepirkumu likums.* (15.12.2016). Latvijas Republikas likums. <https://likumi.lv/ta/id/287760-publisko-iepirkumu-likums>
14. Butulis, B., Oja, K. (26.02.2019). Favorītisms publiskajos iepirkumos: aktualitātes un iespējamie risinājumi. *Jurista Vārds*, 8 (1066), 21.-26.
15. Eiropas Savienības Tiesas 2016.gada 7.aprīļa spriedums lietā „Partner Apelski Dariusz pret Zarząd Oczyszczania Miasta”, Nr.C324/14, EU:C:2016:214. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/TXT/?uri=CELEX:62014CJ0324>
16. Eiropas Savienības tiesas 2017.gada 5.aprīļa spriedums lietā Nr. C-298/15. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:62015CJ0298&from=FI>
17. Gaile, D. (2019). *Godīga konkurence un atklātība publiskajos iepirkumos.* https://delna.lv/wp-content/uploads/2019/12/1_DGaile_IUB_Delna_konference_11.12.2019-1.pdf
18. Iepirkumu uzraudzības birojs (2021). *Skaidrojums “Nodokļu parādu neesamības apliecināšana”.* <https://www.iub.gov.lv/lv/skaidrojums-nodoklu-paradu-neesamibas-apliecinasana>
19. Iepirkumu uzraudzības birojs (2022). *Biežāk uzdotie jautājumi un atbildes par Publisko iepirkumu likuma piemērošanu.* <https://www.iub.gov.lv/lv/publisko-iepirkumu-likums-pil>
20. Latvijas Republikas Augstākās Tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2021.gada 18.jūnija spriedums lietā Nr.A420293918, SKA-176/2021. <https://www.at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/judikaturas-nolemumu-arhivs/administrativo-lietu-departaments/klasifikators-pec-lietu-kategorijam/publiskie-iepirkumi>
21. Latvijas Republikas Augstākās Tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018.gada 31.oktobra spriedums lietā Nr. SKA-

- 1006/2018. <https://www.at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/judikaturas-nolemumu-arhivs/administrativo-lietu-departaments/klasifikators-pec-lietu-kategorijam/publiskie-iepirkumi>
22. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2021.gada 31.marta spriedums lietā Nr. SKA-322/2021. <https://www.at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/judikaturas-nolemumu-arhivs/administrativo-lietu-departaments/klasifikators-pec-lietu-kategorijam/publiskie-iepirkumi>
 23. Rēzeknes valstspilsētas dome (2021). *Iepirkuma „Veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumu organizēšana Rēzeknes valstspilsētā (ESF projekta Nr. 9.2.4.2/16/I/064 ietvaros)” Nr. RPD 2021/137 ESF nolikums.* <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/67987>
 24. Rēzeknes valstspilsētas dome (2022). *Iepirkuma „Ielu apgaismojuma tīklu un ceļu satiksmes regulēšanas luksoforu apkope Rēzeknes valstspilsētā” Nr. RPD2022/8 nolikums.* <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/70679>
 25. Rīgas Tehniskā Universitāte. (2022). *Iepirkuma „Augstsprieguma barošanas avota iekārtas iegāde” Nr. RTU2022/33 nolikums.* <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/80363>
 26. SIA „Rēzeknes Slimnīca”. (2022). *Iepirkuma „Degvielas iegāde SIA „Rēzeknes Slimnīca” vajadzībām” Nr. RS2022/29 nolikums.* <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/80315>
 27. Iepirkumu uzraudzības biroja Iesniegumu izskatīšanas komisijas 2021.gada 16.decembra lēmums Nr. 4-1.2/21-259.
 28. Iepirkumu uzraudzības biroja Iesniegumu izskatīšanas komisijas 2019.gada 25.jūnija lēmums Nr. 4-1.2/19-81.
 29. Rēzeknes valstspilsētas dome (2021). *Iepirkuma „Kancelejas preču piegāde Rēzeknes pilsētas domes un tās struktūrvienību vajadzībām” Nr.RPD 2021/11 procedūras dokumenti.*
 30. Rēzeknes valstspilsētas dome (2021-2022). *Iepirkuma „Būvuzraudzības pakalpojumu nodrošināšana objektā Futbola halle, Rūpnīcas ielā 11, Rēzeknē” Nr. RPD2021/79 procedūras dokumenti.*

Summary

Although the principle of equal treatment have been strengthened not only at national but also at international level, in practical implementation of public procurements both intentional and unintentional violations are still detected. Along with that, it is necessary to make several amendments in laws and regulations regulating public procurements with the aim to reduce the risk of non-equal treatment of the tenderers. Author concludes that it is necessary to make amendments to the regulations of public procurement, determining that the demands set by the customer against applicants are justified and objective, which do not create unreasonable restrictions on competition. It can also be concluded that choosing the cheapest offer threatens equal treatment of applicants. According to the above, criteria other than price should be set in open tenders. However if the evaluation of the offers of at least two applicants is the same, then the customer determines the decisive criterion for the selection of the offer, which is related to the subject of contract. Additionally, the author concludes that the regulatory framework should adopt the European Union judicial practice, that the applicant's offer must be rejected if the applicant has made changes to the initial offer during the evaluation of the offers. Author of the work proposes to determine that the explanations of the Procurement Monitoring Bureau are legally binding for everyone who applies the regulatory acts of public procurement.